

# تربیت نسل مهدوی

<?xml encoding="UTF-8?">

پیامبر اکرم (ص) در روایتی می فرمایند :

(أَدَّبُوا أَوْلَادَكُمْ عَلَى ثَلَاثِ خِصَالٍ: حُبِّ نَبِيِّكُمْ وَ حُبِّ أَهْلِ بَيْتِهِ وَ قِرَاءَةِ الْقُرْآنِ....) (1) «فرزندانتان را بر سه پایه و خصلت تربیت کنید: محبت پیامبرتان، محبت اهل بیت او و قرآن»

برای انجام این رسالت بزرگ ما از سه الگو و روش استفاده می کنیم:

- \* تربیت فرزند بر اساس اصول تربیتی کلی شرعی و عقلی
- \* تربیت فرزند بر اساس توصیه های خاص اهل بیت (ع) (با گرایش ولایی و عاشق پروری و عارف پروری نسبت به اهل بیت (ع))
- \* تربیت فرزندان بر اساس الگوی صفات یاوران حضرت مهدی (ع)

راهکار اول:

در مورد تربیت فرزند بر اساس اصول تربیتی کلی شرعی و عقلی، فهرستی با بیش از بیست مسئولیت برای والدین را مرور می کنیم:

1. گزینش دقیق همسر
2. رعایت اصول و دستورات شرعی و علمی همبستری
3. انتخاب نام نیک و شایسته
4. تحنیک (کام کودک با تربیت امام حسین (ع) گشودن) و رعایت آداب ولادت مانند عقیقه (قربانی گوسفند برای فرزند)
5. تغذیه پاک و حلال
6. ملاطفت و بوسیدن.
7. آشناسازی فرزند با زمانه و آداب آن
8. محبت و مهربانی به فرزندان
9. تشویق به دانش پژوهی فرزندان تا رسیدن به مدارج عالی علمی
10. حرفه آموزی و هنرآموزی به فرزندان و استقلال بخشی به آنان از نظر اقتصادی.
11. آموزش ورزش های سالم به فرزندان
12. آموزش دین و سخنان پیشوایان دین
13. تربیت فرزندان بر محور محبت محمد و آل محمد (ص) و قرائت قرآن
14. همراهی و بازی با فرزندان
15. آموزش بهداشت و نظافت
16. رعایت عدالت بین فرزندان
17. رعایت مسائل مهم دوره های تربیتی (کودکی، نوجوانی و جوانی)
18. فراهم کردن شرایط ازدواج برای فرزندان
19. رعایت عواطف بین فرزندان به ویژه نسبت به دختران
20. تمرین دادن کودکان به نیکی و خدمت به مردم و سخاوتمندی
21. آموزش اشعار ارزشی
22. تنظیم وصیت نامه عادلانه
23. نامه نگاری تربیتی به فرزندان (به عنوان وصیت نامه ی اخلاقی)

راهکار دوم:

درخصوص راهکار و شیوه ی دوم یعنی تربیت فرزند بر اساس توصیه های خاص اهل بیت (ع) (با گرایش ولایی، عاشق پروری و عارف پروری نسبت به اهل بیت (ع)) به «راهکارهای علمی» با دوازده توصیه و «راهکارهای عملی» با نوزده توصیه می پردازیم.

راهکارهای علمی (آموزشی)

1. آموزش از طریق قصه گوئی

در قرآن و در کتب تربیتی، بر قصه و آثار مثبت آن، تکیه ی زیادی شده است. قصه گوئی و داستان گوئی زبان مشترک بین همه ی تمدنها و فرهنگهاست و یکی از بهترین راههای نفوذ در افکار و شخصیت انسانها به شمار می رود.

زندگی اهل بیت (ع)، تاریخ زندگی پیامبر اکرم (ص)، حضرت علی (ع) و حضرت زهرا (ع) و سایر امامان یکی از سالم ترین و بهترین منابع تاریخی می باشد که البته مراد ما در این بخش، صرفاً تاریخ نقلی زندگی اهل بیت (ع) یعنی نقل حکایت ها و اتفاقات زندگی آن بزرگواران می باشد.

2. آموزش رفتارشناسی اهل بیت (ع) (متدشناسی)

قرآن کریم در این باره می فرماید:

(لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ... (2)

«مسلماناً برای شما در زندگی رسول خدا (ص) الگویی نیکو می باشد.»

و یا حضرت مهدی (ع) در یکی از توقیعات خود می فرمایند:

(و فِي ابْنِهِ رَسُولُ اللَّهِ (ص) لِي أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ. (3)

«و در دختر رسول خدا (ص) برای من الگویی نیکو می باشد.»

لذا اخلاق فردی، خانوادگی، اجتماعی اهل بیت (ع) و به ویژه امام زمان (ع) در روزگار ظهور و یا سیره ی عبادی، مدیریتی، سیاسی و چگونگی برخورد آنان با دوست و دشمن برای نسل جوان بایستی مورد بازخوانی و مرور قرار گیرد و تشویق به الگوگیری از سیره ی مبارکه ی این خاندان به عزمی همگانی تبدیل گردد.

3. آموزش حدیث

یکی از راههای دل بستن به کسی، آشنا بودن با آثار و گفته های اوست، لذا اهل بیت (ع) که کلامشان نور است می تواند انسانها را از

تاریکهای دل و فکر نجات دهد. امام صادق (ع) می فرمایند:

(يَا دُرُوءَا أَحْدِثْكُمْ بِالْحَدِيثِ... (4)

«با سرعت و جدیت نوجوانان خود را با احادیث آشنا کنید.»

از این رو در جهت تربیت نسل مهدوی بایستی با آثار خطایی و کتبی اهل بیت (ع) همچون نهج البلاغه و صحیفه ی سجادیه انس گرفت و با آشنایی با ترنم مناجاتهای باقی مانده از خاندان معصومین (ع)، ارادت و محبت و معرفت فرزندان را به اهل بیت (ع) بیشتر ساخت.

4. آشنا ساختن فرزندان با آیات قرآنی راجع به حضرت مهدی (ع)  
بر اساس آنچه محققین و پژوهشگران جمع آوری کرده اند بیش از 200 آیه پیرامون امام زمان (ع) در قرآن وجود دارد. برخی از آیات به طور مستقیم بر امام عصر و موضوعات مربوط به ایشان دلالت می کنند.  
آشنایی با این آیات می تواند ما را با صفات و ویژگیهای یاوران امام مهدی (ع) و خصوصیات حکومت امام (ع) و دیگر موارد و موضوعات مربوط به امام زمان (ع) و خصوصیات حکومت امام (ع) و دیگر موارد و موضوعات مربوط به امام زمان (ع)، مأنوس کرده و زمینه ظهور آن منجی بشریت زودتر تحقق یابد.

5. آشناسازی فرزندان، با اهل بیت (ع) به زبان هنر و ادبیات  
یکی از راههای آموزش محبت امام زمان (ع) و اهل بیت (ع) به فرزندان، آموزش از راه شعر، ادبیات، هنر و فرهنگ می باشد. به عنوان نمونه امام صادق (ع) در حدیثی می فرمایند:  
(یا مَعْشَرَ الشَّيْعَةِ عَلِّمُوا أَوْلَادَكُمْ شِعْرَ الْعَبْدِ فَإِنَّهُ عَلَى دِينِ اللَّهِ) (5)  
«ای گروه پیروان ما! به فرزندان خود اشعار عبدی را آموزش دهید که او در طریق دین خداست.»

سفیان بن مصعب عبدی کوفی، یکی از شعرای اهل بیت (ع) و از یاران امام صادق (ع) بوده و اکثر اشعار او درباره ی مناقب امیرالمؤمنین (ع) و فرزندان گرانقدر ایشان می باشد.  
علامه امینی درباره ی این شاعر و عاشق شیدایی خاندان وحی می گوید:  
در میان شعرهای عبدی، شعری به جز اشعار مربوط به اهل بیت (ع) ندیده ام. تمام سروده های عبدی، مورد تأیید امام صادق (ع) بوده است و آن حضرت گاهی از عبدی می خواست که اشعاری برای مجالس عزاداری بسراید تا به یاد سالار شهیدان خوانده شود.  
علامه امینی در کتاب ارزشمند الغدیر مجموعه ای از اشعار عبدی را نقل می کند که در اینجا به یک مورد از آن اشاره می کنیم:

أَحِبُّ النَّبِيَّ الْمُصْطَفَى وَ ابْنَ عَمِّهِ

عَلِيًّا وَ سِبْطِيهِ وَ فَاطِمَةَ الزَّهْرَا

هَمْ أَهْلَ بَيْتِ أَذْهَبِ الرَّجَسِ عَنْهُمْ

وَ أَطْلَعَهُمْ أَفْقَ الْهُدَى أَنْجَمًا زَهْرًا

مُؤَالَتْهُمْ فَرَضَ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ

وَ حُبُّهُمْ أَسْنَى الذَّخَائِرِ لِلْآخِرَى

وَ مَا أَنَا لِلصُّحْبِ الْكَرَامِ بِمُبْغِضٍ

فَإِنِّي أَرَى الْبَغْضَاءَ فِي حَقِّهِمْ كُفْرًا (6)

(دوست دارم نبی و برگزیده ی خدا و پسر عمش علی (ع) و دو فرزندش را و همچنین فاطمه ی زهرا (س) را)  
(ایشان اهل بیت پیغمبرند که برده شده از ایشان رجس و پلیدی و ستاره های نورانی و پرتو افکن هدایت بر ایشان تابانیده است.)  
(مودّت و دوستی ایشان بر هر مسلمانی واجب است و حبّ ایشان پایدارترین ذخیره برای آخرت است.)  
(من همراهی و متابعت این بزرگواران را بد نمی شمارم چرا که من دشمنی اهل بیت را کفر می پندارم.)

البته گذشته از اشعار عبدی، آموزش هر نوع شعر با موضوع محبت و عظمت اهل بیت (ع) به فرزندان، در این خصوص سودمند می باشد.

#### 6. آموزش زیبایی های اخلاقی و شخصیتی اهل بیت (ع)

ذکر فضایل اخلاقی و کمالات شخصیتی و نمونه های تعالی روحی اهل بیت (ع)، در تعمیق محبت ایشان در دل های فرزندان بسیار مؤثر است و عطش دوستی نسبت به آن بزرگواران را دو چندان می کند. صفاتی همچون عدالت، سخاوت، شجاعت، حکمت، عبادات، مردم دوستی، تقوی، ایمان، عمل، زهد و قناعت و هزاران صفات پسندیده ی دیگر که آموزش این زیبایی های اخلاقی و کرامات و شگفتی های شخصیت اهل بیت (ع) نقش بسزایی در تربیت نسل مهدوی دارد.

#### 7. معرفی دوستان و فدائیان اهل بیت (ع) به فرزندان

چهره های جذاب، روشن و با کمالی همچون ابوذر، سلمان، اویس قرنی، مالک اشتر، عمار یاسر و اصحاب امام حسین (ع) که در مسیر عشق ورزی به اهل بیت (ع) از تمام موجودی خود گذشتند و با پایداری کامل و به بهترین وجه ممکن، مرام عاشقی را به سینه ی تاریخ سپردند، الگوی مناسبی برای فرزندان محسوب می شوند و آشنا کردن فرزندان با دوستان و دلدادگان خالص اهل بیت (ع) از اثرگذارترین راه های آموزش و علمی عشق اهل بیت (ع) است.

8. معرفی دشمنان اهل بیت (ع) و بیان عمق خباثت های آنان (و لزوم فاصله گرفتن از این افراد و افکار آنان)  
از آموزش هایی که نوجوانان و جوانان را در زمینه ی ایجاد عشق و عمق بخشی به محبت اهل بیت (ع) یاری می دهد، معرفی دشمنان اهل بیت (ع) و شناساندن خباثت ها و رذالت های این دشمنان می باشد، چرا که اگر فرزندان بدانند در صورتی که پایگاه دل و عواطف خود را مصروف اشخاصی مقدس همچون حضرت مهدی (ع) و اهل بیت (ع) نکنند، ممکن است به مسیری باطل کشیده شوند و در دام شیادان و جاذبه ی فریبنده ی دشمنان اهل بیت (ع) قرار گیرند.

#### 9. آموزش علم کلام

از آنجا که یکی از اصول دین، اصل امامت است، لازم است جهت تربیت نسل مهدوی و امام زمانی، فرزندان را با مجموعه عقاید دینی از جمله امامت آشنا ساخته و آنان را آموزش دهیم.

قرآن کریم لقمان حکیم را به عنوان یک پدر الهی که به آموزش اندیشه ی صحیح دینی فرزند خود همت می گمارد، معرفی کرده و می فرماید:

(و اذ قال لقمان لابنه و هُوَ یَعِظُهُ یا بُنَیَّ لَا تُشْرِكْ بِاللّهِ إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ). (7) « و زمانی که لقمان، فرزندش را موعظه می کرد و می فرمود:

ای فرزندم به خداوند شرک نورز، زیرا شرک، ظلمی بزرگ است.»

همچنین امیرالمؤمنین علی (ع) در نامه ی 31 نهج البلاغه در مقام آموزش و تربیت فرزند خویش، بخش هایی از نامه را ویژه ی پرداختن به

تربیت دینی و آموزش اندیشه ی دینی قرار داده و به طرح مباحث اعتقادی از توحید تا معاد می پردازد.

#### 10. آموزش چگونگی توسل به اهل بیت (ع) بویژه امام زمان (ع)

آموزش زیارات و ادعیه های اهل بیت (ع) مانند زیارت جامعه کبیره، زیارت عاشورا و یا دعای عهد، دعای ندبه و دعای توسل و... از جمله راههای علمی جهت آموزش فرزندان بر محبت اهل بیت (ع) است. آموزش مناجات هایی که از ناحیه ی مقدس ائمه (ع) برای ارتباط با خدا وجود دارد، مانند: مناجات خمسۀ عشر، دعای صحیفه ی سجاده، دعای کمیل و... آموختن رعایت ادب در هنگام برده شدن نام معصومین (ع) بویژه نام مبارک امام زمان (ع) (قائم)، آموختن طریقه نوشتن نامه (عریضه) به پیامبر (ص) و اهل بیت (ع) و بویژه امام مهدی (ع) و طریقه ی راز و نیاز با ایشان و کسب معنویت و عنایت از ناحیه ی آنها، آموزش اعمال مستحبی به نیابت از اهل بیت (ع) و صدقه دادن برای امام زمان (ع)، همه و همه از راهکارهای آموزشی ارتباط با اهل بیت (ع) محسوب می شوند.

#### 11. آموزش وظایف منتظران در دوران غیبت حضرت مهدی (ع) به فرزندان

از بررسی روایات، نکات دقیق و ظریفی به عنوان وظیفه ی شیعه در عصر غیبت به دست می آید که به جاست فرزندان را با این نکات آشنا نمائیم؛ برخی از این نکات عبارتند از:

- \* تسلیم زور نشدن در عصر حاکمیت ستمگران
- \* پرهیز از آلوده شدن به گناهان و انحراف، در زمان آلوده بودن جامعه
- \* مایوس نشدن از اصلاحگری در برهه ای که فساد فراگیر است.
- \* مقاومت در برابر مشکلات و صبر در راه دینداری و دفاع از حق
- \* زنده نگه داشتن حماسه ی انتظار و نام و یاد امام زمان (ع)
- \* ایجاد آمادگی در خویش برای ظهور امام زمان (ع)
- \* بر پا ایستادن، در هنگام شنیدن لقب «قائم» به نشانه ی احترام و اعلام آمادگی قیام
- \* تمرین تقوا و پارسائی
- \* فراموش نکردن دو رکن مهم تبری از دشمنان و تولای دوستان
- \* ترک نکردن امر به معروف و نهی از منکر
- \* ایجاد آمادگی نظامی در خویش برای یاری امام زمان (ع)
- \* مرزبانی از دین در مقابل شبهات و بدعت ها
- \* تقویت ارتباطات عاطفی، ایثار و همدردی در میان پیروان اهل بیت (ع)
- \* ایجاد زمینه ی فکری، روحی و اجتماعی ظهور در جامعه

#### 12. مراقبت از فرزندان در مقابل مکاتب انحرافی

یکی از هشدارهای جدی تربیتی، مراقبت نسل جوان و فرزندان پاک از دسترسی و آلوده شدن به ویروس های فکری و مکاتب انحرافی است. در موضوع مهدویت و امام زمان (ع)، دشمن با پنج شیوه: انکار، تخریب، تحریف، تضعیف و جانشین سازی در طول تاریخ سود برده (8) و گروهی از طرفداران اهل بیت (ع) را به این سو و آن سو کشانده است که در این خصوص مکاتب گوناگون و تفکرات متعددی در طول تاریخ به وجود آمده است.

به عنوان نمونه ناصبی ها و مکتب وهابی گری اساساً فضائل اهل بیت (ع) و مقامات آنها را انکار و در برخی موارد تحریف و یا تخریب و تضعیف می کند و یا مکاتبی به جانشین سازی و بدل سازی روی آوردند و برای اهل بیت (ع) بدل معرفی کردند، مانند: فرقه ی کیسانیه که محمد بن حنفیه را امام کردند، فرقه ی اسماعیلیه که اسماعیل فرزند امام صادق (ع) را به عنوان امام به جای امام موسی کاظم (ع) معرفی نمودند و یا فرقه ی انحرافی بهایی گری که محمد علی باب را به عنوان باب الله و امام زمان (ع) معرفی می نماید.

نیز فرقه های انحرافی غالیا و افراطیون فرقه هایی خطرناکند که در روایات اهل بیت (ع) از آنان پرهیز داده شده است. حضرت علی (ع) می فرمایند:

(هَلَكَ فِي رَجُلَانِ: مُحَبُّ غَالٍ وَ مُبْغِضُ قَالٍ.) (9) « در باب من دو گروه به هلاکت افتادند: دوست افراطی و دشمن کینه توز.»

و یا امام صادق (ع) می فرمایند:

(احْذَرُوا عَلَى شَبَابِكُمُ الْغَلَاةَ لَا يُفْسِدُونَهُمْ؛ فَإِنَّ الْغَلَاةَ.....) (10)

«به هوش باشید که غلات جوانان شما را فاسد نکنند؛ زیرا غلات بدترین خلق خدا هستند. عظمت خدا را پایین می آورند و برای بندگان خدا ادعای ربوبیت می کنند. به خدا قسم که غلات از یهود و نصاری و مجوس و مشرکان بدترند.»

و یا درباره ی فرقه منحرف مرجئه امیرالمؤمنین (ع) می فرمایند:

(عَلِّمُوا صِبْيَانَكُمْ مَا يَنْفَعُهُمْ بِهِ لَا يَغْلِبُ عَلَيْهِمُ الْمَرْجِئَةُ بِرَأْيِهَا.) (11)

«کودکان و فرزندانان را مطالبی بیاموزید که برایشان سودمند باشد پیش از آن که مرجئه، افکار خود را به آنان القا کنند.»

راهکارهای عملی (پرورشی)

1. ازدواج و تشکیل خانواده ی اصیل و قانونی

یکی از مهمترین و سرنوشت سازترین مراحل تکوینی شخصیت هر فرد، مرحله ی تشکیل و انعقاد نطفه ی او می باشد. طریقه ی انعقاد نطفه ی هر فرد و حلال زاده بودن او، یکی از مهمترین و اساسی ترین زمینه ها برای پذیرش ولایت اهل بیت (ع) و قبول معرفت و محبت و پیروی عملی از آنان است، به عبارت بهتر و ساده تر نسل امام زمانی بایستی نسل پاک و حلال زاده باشد وگرنه مانع بزرگی برای پذیرش حق و حقیقت خواهد داشت،

در روایتی، رسول خدا (ص) به این مورد اشاره کرده و می فرمایند:

(لَا يُبَغِضُنَا إِلَّا مَنْ حَبِطَتْ وَلَادَتُهُ.) (12)

«با ما دشمن نیست مگر کسی که ولادتش ناپاک باشد.»

امام صادق (ع) می فرماید:

«وَاللّٰهُ لَا يُجِبُّنَا مِنَ الْعَرَبِ وَالْعَجَمِ إِلَّا أَهْلُ الْبَيْوَاتِ وَالشَّرَفِ وَالْمَعْدِنِ وَلَا يُبَغِّضُنَا مِنْ هَؤُلَاءِ وَهَؤُلَاءِ إِلَّا كُلُّ دَنْسٍ مُلَصَّقٍ» (13)

«به خدا سوگند که از عرب و عجم ما را دوست ندارند مگر کسانی که خانواده دار و شریف و اصیل هستند و از این رو از اینان و آنان ما را دشمن ندارند مگر کسی که آلوده و بی نسب باشد.»

## 2. سازندگی خود و توجه به قانون وراثت

وراثت یعنی انتقال بعضی از خصوصیات والدین یا خویشان آنها به فرزندان و همین امر سبب شباهت فرزندان به والدین یا خویشان آنها می باشد.

قانون وراثت یکی از مهمترین عوامل شخصیت ساز برای انسان می باشد. در برخی از نظریات تربیتی سهم تأثیر وراثت بر شخصیت انسان را تا 70% اعلام می دارند و این نکته هم بشارت است و هم یک هشدار، چرا که اگر والدین نسبت به اهل بیت (ع) عاشق و عارف باشند، امکان تأثیرگذاری مثبت از طریق قانون وراثت بر کودک را تا p دارند، ولی اگر دچار نقصان و کاستی باشند از این طریق لطمه ی بزرگی به روح و روان کودک وارد خواهد آمد.

در تاریخ نمونه های زیادی دیده می شود که این قانون در شخصیت آنها نقش بسزایی داشته است، به عنوان نمونه امام صادق (ع) در وصف محمد بن ابی بکر می فرماید: «محمد نجابت را از مادرش به ارث برد.»

## 3. مراقبتهای ویژه دوران جنینی

انعقاد نطفه از راه حلال و بر اساس قانون دین و پرهیز از انعقاد نطفه در مواردی که شرع از آنها نهی کرده (مثل ایام حیض یا ایام ماه مبارک رمضان و در حالت روزه) و همچنین برقراری ارتباط معنوی و توجه به پیام اکرم (ص)، حضرت علی (ع)، حضرت زهرا(ع)، امام حسین (ع) و امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف)، در این مدت و گفتن برخی از اذکار به توصیه بعضی از علماء و خوردن مقدار کمی از تربت سیدالشهداء (ع) به خواست الهی سبب ولایتی شدن فرزندان خواهد شد.

## 4. مراعات آداب اسلامی (تحنیک، تغسیل، تسمیه) در اولین روزهای تولد

لحظه های اولیه ورود طفل به عالم دنیا، لحظاتی مهم و سرنوشت ساز می باشد. پس از ماهها انتظار، پدر و مادر چشمانشان به دیدن فرزند خویش روشن شده و بزرگترین تحول و ثمره ی زندگی خود را مشاهده می کنند. برای چنین لحظاتی، آداب، اعمالی و دستوراتی در خصوص معنویت، بهداشت، نحوه ی تغذیه و طریقه نگهداری فرزند وجود دارد که می تواند آینده ای همراه با سلامت و سعادت را برای طفل رقم بزند.

در سخنان اهل بیت (ع) به جهت تبرک، ایمنی بخشی جسمی و روحی فرزند و تربیت او در مسیر اهل بیت (ع) چندین دستورالعمل وارد شده است، مانند:

الف) باز نمودن کام طفل با تربت سیدالشهداء (ع) و آب فرات. امام صادق (ع) در همین زمینه می فرماید:

«حَنِّكُوا أَوْلَادَكُمْ بِتُرْبَةِ الْحُسَيْنِ (ع) فَإِنَّهُ أَمَانٌ» (14)

«کام فرزندان خود را با تربت امام حسین (ع) بردارید که مایه ی امنیت (جسم و روان) آنها خواهد بود.»

ب) غسل دادن فرزند با آب فرات در صورت امکان

ج) انتخاب نام مبارک و مقدس «محمد» برای نوزاد پسر و «زهرا» برای نوزاد دختر حداقل تا هفت روز (15)

د) انتخاب نام دائمی مناسب که دارای بار معنوی طفل باشد.

ه) عقیقه کردن (کشتن گوسفند یا شتر) برای سلامتی فرزند و اطعام نزدیکان و یا اهدای گوشت آن به فقراء و نیازمندان  
و) گفتن اذان و اقامه در گوش طفل

#### 5. تغذیه ی حلال و طیب

بی دقتی نسبت به حلال و حرام بودن غذای فرزندان، آنها را دچار تاریکی روحی و گاهی شقاوت دینی و دشمنی با اهل بیت (ع) و قاتل خوبان شدن می کند.  
در اثر لقمه ی حرام است که کار انسان به جایی می رسد که حتی قاتل امام خویش می شود، چنانچه امام حسین (ع) در بیان علت عدم تأثیرگذاری سخنانش بر لشکریان عمر سعد در روز عاشورا فرمودند:  
(فَقَدْ مَلِئْتُ بُطُونَكُمْ مِنَ الْحَرَامِ...) (16)  
«شکم های شما از حرام انباشته شده است..»

در این میان نه تنها بی دقتی بلکه گاهی دستهای پنهان و پیدای دشمنان اهل بیت (ع) برای ربودن دلها و محبت ها و فرزندان معصوم، از دامن پر مهر اهل بیت (ع) و سربازگیری برای جبهه ی باطل خودشان، حرام خواری را به شیوه های گوناگون ترویج و انتشار می دهند، لذا والدین باید علاوه بر اینکه خودشان در کیفیت تغذیه فرزندانشان مراقب هستند، از فرزندان خود در مقابل تغذیه های ناپاک دیگران نیز مراقبت نمایند.

#### 6. دعای والدین در حق فرزندان

دعای والدین در حق فرزندان، در موفقیت، رشد و بالارفتن ضریب پیروزی و توفیق او بسیار مؤثر است.  
امام صادق (ع) می فرماید:  
(ثَلَاثُ دَعَوَاتٍ لَا يُحْجَبَنَّ عَنِ اللَّهِ تَعَالَى: دَعَاءُ الْوَالِدِ لِوَلَدِهِ إِذَا بَرَّهُ....) (17)  
«سه دعاست که از خداوند متعال پوشیده نمی ماند (و مستجاب می گردد). دعای پدر در حق فرزندش، هر گاه فرزند نسبت به او نیکوکار باشد...»  
بنابراین در راستای تربیت نسل مهدوی اگر والدین می خواهند فرزندان عاشق اهل بیت (ع) تربیت کنند، نباید از عامل دعا در حق فرزندان غفلت ورزند.

#### 7. آشنایی فرزندان با سرزمین های مقدس و زیارت

سرزمین هایی که رنگ و بوی اهل بیت (ع) دارد و ذره ذره ی خاک آنها، انسان را به یاد فضائل و کرامات خاندان وحی می اندازد، در تربیت نسل مهدوی بسیار تأثیرگذارند.  
مکه و خانه ی خدا، صحرای عرفات، مدینه، کربلا، نجف، مسجد کوفه، مسجد سهله، مسجد جمکران، کاظمین و سامرا و سرداب مقدس و... مکان هایی برای آشتی و یا آشنایی بیشتر و بهتر با امام زمان (ع) هستند و نسل نو باید با این سرزمینها آشنایی کامل داشته باشد.

#### 8. بزرگداشت ایام شهادت و ولادت ائمه طاهرین (ع)

قرآن می فرماید: «(وَذَكِّرْهُمْ بِأَيَّامِ اللَّهِ) (18)  
«آنان را به ایام خدا متذکر شو.»

امام صادق (ع) در تفسیر این آیه ی شریفه می فرماید:

(أَيَّامُ اللَّهِ ثَلَاثَةٌ: يَوْمُ يَقُومُ الْقَائِمُ وَ يَوْمُ الْكَرَّةِ وَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ). (19)

«روزهای خداوند سه روزند: روز قیام قائم (ظهور)، روز رجعت و روز قیامت.»

آشناسازی فرزندان و بزرگداشت ایام ویژه مانند ایام ولادتها و شهادت ها و شبهای قدر، در فضا سازی معنوی و روحی نسل جوان بسیار مؤثر است، مخصوصاً بزرگداشت دهه مهدویت و ایام ولادت آن حضرت در نیمه شعبان.

#### 9. آراستگی ظاهری و آماده سازی محیط زندگی

در تربیت نسل منتظران ظهور، فضا سازی و آماده کردن فضا و محیط جهت زنده نگاه داشتن یاد حضرت، در تربیت فرزندان امام زمانی بسیار مؤثر است. در این باره در بیان جداگانه ای تحت عنوان فضا سازی خانه با نام و یاد امام زمان (ع) سخن گفته ایم.

#### 10. ایجاد آمادگی در فرزندان برای انس با روز جمعه

از وظایف مهم والدین نسبت به فرزندانشان آن است که از روز جمعه خاطره ی خوشی در اذهان فرزندان خود ایجاد کنند و آنان را با فضایل و برکات این عید الهی هر چه بیشتر آگاه گردانند. پیامبر گرامی اسلام می فرماید: (اِسْتَرَوْا لِصِبْيَانِكُمُ اللَّحْمَ وَ ذَكَّرُوهُمْ يَوْمَ الْجُمُعَةِ). (20) «برای فرزندان خود گوشت تهیه کنید و آنان را با روز جمعه آشنا سازید.»

روز جمعه روزی است برای پاکیزگی، استراحت و تفریح، آموزش و مسایل دینی و بالا بردن سطح آگاهی های مذهبی، روزی برای جمع شدن بر محور نماز و شرکت در بزرگترین اجتماع هفتگی (نماز جمعه) و بالاخره روزی است برای خواندن دعای ندبه و یاد کردن از امام زمان (ع) و انتظار ظهور حضرتش را کشیدن، همچنانی که در زیارت حضرت صاحب الامر (ع) در روز جمعه می خوانیم:

(هَذَا يَوْمُ الْجُمُعَةِ وَ هُوَ يَوْمُكَ الْمُتَوَقَّعُ فِيهِ ظُهُورُكَ....) (21)

«این روز، روز جمعه است، روزی که متعلق به شماست و همه در آن روز، انتظار ظهور شما را می کشند.»

#### 11. ایجاد آمادگی نظامی و بدنی در فرزندان و حفظ روحیه حماسی آنان

یکی از راهکارهای عملی در تربیت نسل مهدوی جهت فداکاری در فردای ظهور در رکاب امام مهدی (ع) این است که جوانان امروز ما با نشاط و امید و اقتدار، به کسب قدرت بدنی و آمادگی نظامی و روانی برای یاری رساندن به حضرت بقیه الله (عجل الله تعالی فرجه الشریف) بپردازند و در مسیر آرمانها و اهداف مقدس حضرت حرکت نمایند.

در روایتی از امام صادق (ع) در این خصوص آمده است:

(لِيُعِدَّنَّ أَحَدُكُمْ لَخُرُوجِ الْقَائِمِ وَلَوْ سَهْمًا فَإِنَّ اللَّهَ إِذَا عَلِمَ ذَلِكَ مِنْ بَيْتِهِ رَجَوْتُ لَأَنْ يُنْسِيَءَ فِي عُمُرِهِ حَتَّى يُدْرِكَهُ وَ يَكُونَ مِنْ أَعْوَانِهِ وَ أَنْصَارِهِ). «هر کدام از شما باید برای قیام امام زمان (ع) تلاش کند ولو به آماده کردن یک تیر باشد، زیرا هنگامی که خداوند در نیت شخص چنین ببیند، امید دارم که عمرش را زیاد کند تا زمانی که او قائم (ع) را درک کند و از یاران و یاوران او گردد.»

## 12. تقویت حس نظارت و حضور امام زمان (ع) در زندگی

این باور که هر لحظه اعمال ما مورد نظر و عنایت حضرت مهدی (ع) است و اینکه آن حضرت به همه ی امور و مسائل آگاهند و هیچ چیز بر او پوشیده نیست، می تواند زمینه رشد و تربیت هر چه بیشتر جوانان و نوجوانان را فراهم کند. احساس اینکه حضرت مهدی (ع) مراقب و ناظر اعمال همه هستند، می تواند نقش بسزایی در شخصیت انسانها داشته باشد،

امام صادق (ع) در حدیثی می فرمایند:

(تَعَرَّضُ الْأَعْمَالُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ، أَعْمَالُ الْعِبَادِ كُلِّ صَبَاحٍ أَبْرَازَهَا وَ فُجَازَهَا...) (22) «اعمال بندگان چه نیکوکار و چه بدکار هر صبح بر رسول خدا عرضه می شود».

علاوه بر این، هر سال نیز پرونده ی اعمال هر کس در شب قدر به دست امام زمان (ع) می رسد و بنابر عملکرد یک سال گذشته ی وی مقدرات و سرنوشت او در سال آینده به دست مبارک حضرت رقم می خورد، لذا توجه به این مهم، یکی از مؤثرترین و ضروری ترین مسایل تربیتی است.

## 13. سربازسازی فرهنگی برای امام زمان (ع)

قرآن کریم می فرماید: (وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنْفِرُوا كَافَّةً فَلَوْ لَا نَفَرَ مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِنْهُمْ طَائِفَةٌ لِيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ وَ لِيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ). (23)

«نباید مؤمنان همگی بیرون رفته و رسول را تنها گذارند، بلکه چرا از هر طائفه ای گروهی برای جنگ و گروهی برای آموختن علم مهیا نباشند تا آن علمی که آموخته اند به قوم خود بیاموزند، تا شاید قومشان خدا ترس شده و از نافرمانی حذر کند.»

یکی از مهم ترین اقدامات والدین آن است که فرزندان خود را جهت سربازی و خدمت امام زمان (ع) تقدیم دین کنند. اگر پدر و مادری شایستگی و آمادگی فرزندشان را در خدمت به دین و باری رساندن به امام زمان (ع) مشاهده می کنند، لازم است ثمره ی زندگی شان را به ساحت مقدس آن حضرت هدیه کنند تا با آموزش معارف دین در حوزه های علمیه مبلغ و مروج مکتب امام عصر (ع) باشند. امام صادق (ع) فرمودند:

(لَوْ أُتِيتُ بِشَابٍّ مِنْ شَبَابِ لَشَبَّعَهُ لَا يَتَفَقَّهُ فِي الدِّينِ لَأَوْجَعْتُهُ). (24)  
«اگر جوان شیعه ای را نزد من بیاورید که تفقه در دین نمی کند او را کیفر خواهم کرد.»

## 14. تلقین

یکی از راههای تأثیرگذاری بر افکار و اندیشه ها و همچنین رفتارها، استفاده از روش تلقین و تبلیغ می باشد، دشمنان دین امام زمان (ع) از این شیوه برای نابود کردن ارزشهای دینی و ولایت و محبت اهل بیت (ع) استفاده می بردند و در برابر این شیوه باید حداقل به مقدار تبلیغات و تلقینات دشمن، ما نیز در جهت مثبت تبلیغ و تلقین داشته باشیم، به خصوص در مورد نوجوانان که چون در جنبه های عقلانی به رشد کافی نرسیده اند، تلقینات دشمنان در ایشان بیشتر تأثیرگذار است.

## 15. ایجاد رغبت و میل

از جمله عوامل مهم گرایش انسان به یک موضوع، مسأله ی رغبت و کشش به سمت آن موضوع می باشد. ایجاد رغبت به خوبی ها، زمینه

رسیدن به آنها را فراهم می سازد، لذا یکی از وظایف والدین برای تربیت ولایی فرزندانشان ایجاد رغبت و جاذبه نسبت به اهل بیت (ع) و به ویژه امام زمان (ع) است.

#### 16. تشکیل عادت مثبت

با توجه به توصیه های معصومین (ع) و نظریه های علمی، که عادات را یک عامل روانی برای ایجاد اعمال و کسب فضیلت ها می شمارند، والدین می توانند برای ایجاد و تعمیق محبت و عشق اهل بیت (ع) به ویژه امام زمان (ع) از این فن تربیتی بهره جویی کنند و با تکرار و تمرین، محبت و گرایش به امام زمان را در فرزندان خود تبدیل به یک عادت مثبت نمایند. از جمله عادات مثبت در این زمینه و موضوع عبارتند از:

1. عادت به یاد حضرت در شبانه روز
2. عادت به خواندن دعاها و کوتاه و بلندی که مربوط به حضرت است.
3. عادت به انجام کار خیر به یاد حضرت (ع)
4. عادت به یاری رساندن به شیعیان و یاوران حضرت
5. عادت به نوشتن و خواندن به نام و یاد حضرت
6. عادت به صدقه دادن برای سلامتی حضرت

#### 17. ارائه سیر مطالعاتی و خرید کتاب و نوارهای مربوط در این زمینه

از بهترین و مؤثرترین روشهای تربیتی برای فرزندان، ایجاد تسهیلات و امکانات لازم برای کسب معرفت و ارتقای مدارج علمی و رشد آگاهی آنان است. خرید کتابهای مفید و مناسب، جزوات، مجلات، نوار و فیلم (25) در موضوع معارف قرآنی و اهل بیت (ع) و امام زمان (ع) یکی از راههای مناسب برای علاقمند نمودن فرزندان به مباحث مهدویت است.

#### 18. سپردن فرزندان به استاد و معلم دوستدار اهل بیت (ع)

نقش معلم و استاد و تأثیرگذاری مثبت یا منفی او در تربیت و شخصیت فرزندان بر هیچ کس پوشیده نیست. آموزش و تأثیرگذاری رفتاری معلم بر فرزند، همچون تأثیرگذاری کشاورز در زمین بایری است که با بذرافشانی کمیت و کیفیت محصول آینده را رقم می زند. در سیره ی حضرت سیدالشهداء (ع) است که حضرت برای آموزش توحید و حمد، فرزند خود را به دست استاد سپرد و پس از موفقیت استاد، برای او هدایا و پادشاهی ارزشمند مقرر داشت. (26)

در همین راستا می توان به قصه ی ممنوعیت لعن امیرالمؤمنین (ع) توسط عمر بن عبدالعزیز اشاره کرد، اقدامی که عامل اصلی آن وجود استادی شیعه و مؤمن برای عمر بن عبدالعزیز در دوران کودکی بود.

#### 19. ذکر قصه ها و حکایات عنایات امام زمان (ع) به بزرگان برای فرزندان

قرآن کریم از شیوه ی قصه گوئی و نقل حکایات صحیح و واقعی در جهت تربیت انسان ها بهره برده است؛ ما نیز می توانیم از این شیوه برای تربیت فرزندان ولایتی و امام زمانی استفاده ببریم، چرا که ذکر عنایات و نقل تشرفات افراد دلسوخته و عاشق به ساحت مقدس امام زمان (ع) فرزندان ما را تحت تأثیر نورانیت و اشراف حضرت قرار می دهد و آنان را با حضرت مأنوس و همراه می سازد.

راهکار سوم:

تربیت نسل یاوران مهدی، بر اساس الگوی صفات یاران حضرت مهدی (ع) می باشد. در قرآن کریم و روایات اهل بیت (ع) به مجموعه ای از خصلتها و ویژگیهای شخصیتی اصحاب المهدی پرداخته شده است. شمارش این صفات در قرآن و روایات به معنای حرکت در مسیر تربیت چنین نسلی و الگو قرار دادن این شیوه می باشد،

به طور مثال قرآن شش صفت برای یاوران حضرت مهدی (ع) بر می شمارد:

(يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهَ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ أَذِلَّةٌ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ يُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ وَلَا يَخَافُونَ لَوْمَةَ لَائِمٍ... (27)

«ای کسانی که ایمان آورده اید هر کس از شما که از دین خود باز گردد (باکی نیست) پس به زودی خداوند قومی را می آورد که:

1. خدا ایشان را دوست دارد.
2. آنان نیز خدا را دوست می دارند.
3. در مقابل مؤمنین فروتن هستند.
4. در مقابل کافرین سرسختند.
5. در راه خدا جهاد می کنند.
6. از ملامت هیچ ملامتگری نمی هراسند.»

از جمله مصادیق این روایت یاران حضرت مهدی (ع) می باشند. (28)

همچنین در روایتی طولانی امام صادق (ع) بیست خصلت برای یاران حضرت مهدی (ع) شمرده و فرموده اند:

(....) و رجالٌ كأنَّ قُلُوبَهُمْ زُبُرُ الحديد لايشوبها شَكٌّ في ذات الله أشدُّ من الحَجَر لو حَمَلُوا عَلَى الجبال لأزالوها لايقصِدُونَ بِرَأْيَاتِهِمْ بَلَدَهُ إِلَّا حَرَبُوهَا كَأَنَّ عَلَى خِيُولِهِمُ الْعِقَابَانِ يَتَمَسَّحُونَ بِسَرَحِ الامام (ع) يَطْلُبُونَ بِذَلِكَ البرْكَه و يَحْفُونَ به يَقُونَهُ بِأَنْفُسِهِمْ فِي الحُرُوبِ و يَكْفُونَهُ ما يريْدُ فيهم رجالٌ لا ينامُونَ اللَّيْلَ لهم دَوَى في صَلَاتِهِمْ كَدَوَى النَّحْلِ يَبِينُونَ قِياماً على أطرافهم و يُصْبِحُونَ على خِيُولِهِمْ رَهَبَانٌ بِاللَّيْلِ لُيُوثُ بِالنَّهَارِ هُمْ أَطْلُوعٌ لَهُ مِنَ الأَمَةِ لِسَيِّدِهَا كَالْمَصَابِيحِ كَأَنَّ قُلُوبَهُمُ الْقَنَادِيلُ و هُمْ مِنْ حَشِيَةِ الله مُشْفِقُونَ يَدْعُونَ بِالشَّهادَةِ و يَتَمَنُّونَ أَنْ يُقْتَلُوا في سَبِيلِ الله شِعَارُهُمْ يا لثاراتِ الحسين إذا سَارُوا يَسِيرُ الرَّعْبُ أَمَامَهُمْ مَسِيرُهُ شَهْرٍ يَمَشُونَ إلى المولى إرسالاً بِهِمْ يَنْصُرُ اللهُ اِمَامَ الحَقِّ. (29)

«...یاران مهدی (ع) 1. مردانی اند پولاد دل 2. همه ی وجوشان یقین به خدا 3. مردانی سخت تر از صخره ها 4. اگر به کوهها روی آورند، آنها را از جای برکنند 5. درفش پیروزگر آنان به هر شهر و پایتختی روی نهد. آنجا را به سقوط وادار می سازند. 6. گویی آن مردان عقابان تیز چنگالند که بر مرکب ها سوار شده اند. 7. این شیر مردان پیروز و عقابان تیز چنگ برای تبرک و فرخندگی، دست خویش به زین اسب امام می کوشند و بدینسان تبرک می طلبند. 8. آنان او را در میان می گیرند و جان خویش را در جنگها پناه او می سازند. 9. و هر چه را اشاره کند با جان و دل انجام می دهند. 10. این شیر اوژنان، به شب هنگام نخواهید. 11. و زمزمه ی قرآن و مناجات خویش، چون صدای زنبوران عسل، درهم اندازند و تا بامداد به عبادت خدای بایستند. 12. و بامدادان سوار بر مرکبها باشند. آنانند راهبان شب و شیران روز 13. و آنانند گوش به فرمانان امام خویش 14. و چون مشعلهای فروزانند و دلهای منور آنان، بسان قندیلهای نور در سینه هایشان آویخته است. 15. این مردان، تنها از خدا می ترسند. 16. و فریاد لا اله الا الله والله اکبر آنان بلند است. 17. و همواره در آرزوی شهادت و کشته شدن در راه خدایند. 18. شعار آنان «یا لثارات الحسين» است. 19. به هر سوی روی آورند، ترس از آنان پیشاپیش در دل مردمان افتد (و تاب مقاومت از همه بگیرد). 20. این خدا جویان، دسته دسته، به سوی خداوند (یا امام) خویش روی می آورند و خدا به دست آنان امام حق را یاری می کند